

GRUZIJOS TECHNIKOS UNIVERSITETO

LIETUVIŲ KALBOS IR
KULTŪROS CENTRO

INFORMACINIS BIULETENIS

prof. dr. Dainius Pavalkis, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras

Sveikinu Gruzijos technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centre lietuvių kalbą studijuojančius studentus su prasidėjusiais Naujaisiais metais, linkiu įdomių ir sėkmingų studijų. Džiaugiuosi gražia iniciatyva leisti mėnesinį Centro informacinį biuletinį. Jis padės ne tik labiau pažinti Lietuvą, jos kultūrą, papročius, tradicijas, bet ir skatins Centro studentus būti kūrybiškus, aktyvius. Linkiu Lietuvos ir Gruzijos universitetų jaunimui aktyviau dalyvauti įvairiuose dvišaliuose projektuose, konferencijose, studentų mainų programose. Sėkmės Lietuvių kalbos ir kultūros centrai Gruzijoje skatinant studentus mokytis lietuvių kalbos, rinktis studijas Lietuvoje, domėtis Lietuva, sklaidžiant ir puoselėjant mūsų šalies kultūrą.

Zita Žvikienė, Lietuvos Respublikos Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Gruzija grupės pirmininkė

Džiaugiuosi Lietuvių kalbos ir kultūros centro Gruzijoje veikla, dėkoju šio Centro vadovui, Lietuvos edukologijos universiteto profesoriui Vidui Kavaliauskui už jo nuoširdų darbą, už lietuvių kalbos mokymą ir jos puoselėjimą Gruzijoje. Esu įsitikinusi, kad šio Centro veikla dar labiau sustiprins ir suvienys mūsų šalių kultūrinius ryšius. Nuoširdžiai sveikinu visus Gruzijos studentus, linkiu sėkmingų mokslo metų, svajonių išsipildymo, kviesdama savo pažinimu prisidėti prie Gruzijos ir Lietuvos jaunimo draugystės ir bendradarbiavimo, siekiant bendrų tikslų mūsų abiejų šalių žmonių naudai ir ateities tikslų įgyvendinimui. Tegul artimų šalių kalba būna suprantama šių tautų žmonėms.

Khatuna Salukvadze, Gruzijos Nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė Lietuvos Respublikoje

Leiskite pareikšti didelę pagarbą Lietuvių kalbos ir kultūros centrai, kuris Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pastangomis 2012 m. buvo atidarytas Gruzijoje. Šią gerą iniciatyvą palaikė Gruzijos technikos universitetas ir Lietuvos edukologijos universitetas. Centras – puikus glaudaus Lietuvos ir Gruzijos bendradarbiavimo, vykstančio ne tik politinėje ir ekonominėje, bet ir švietimo, kultūros srityse, ir draugystės pavyzdys. Lietuvių kalbos ir kultūros centras atveria daugiau galimybių jaunimui pažinti Lietuvos kultūrą, kalbėti ir skaityti lietuviškai. Aš pati, prieš atvykdamą dirbti į Lietuvą, lankiau šio Centro organizuojamus lietuvių kalbos ir kultūros kursus, domėjausi Lietuvos istorija, kultūra, papročiais, tradicijomis, visuomeniniu gyvenimu. Džiaugiuosi Centro nauja iniciatyva leisti periodinį laikraštį, kuriame bus galima geriau pažinti šiandienos Lietuvą, jos kasdienį gyvenimą, šios nuostabios šalies savitą kultūrą ir tradicijas, kurios iš tiesų yra labai saugomos ir puoselėjamos. Sveikinu Centro vadovą profesorius Vidą Kavaliauską ir studentus su GTU Lietuvių kalbos ir kultūros centro informacinio biuletenio pirmuoju numeriu ir linkiu šiame naujame etape sėkmės. Lietuvių kalbos ir kultūros centras yra sėkmingos liaudies diplomatijos pavyzdys, labai svarbus toliau vystant draugiškų abiejų tautų tarpusavio santykius.

Lietuvos Respublikos ambasados Gruzijoje vardu noriu pasveikinti Lietuvių kalbos ir kultūros centro vadovą su šia puikia nauja iniciatyva. Norėčiau nuoširdžiai pasidžiaugti, kad Centras tampa vis turtingesnis, gauna ir sukaupia vis daugiau medžiagos apie Lietuvą. Jame atsiranda daugiau knygų, vadovėlių bei informacijos, taip svarbios mūsų tautų ryšiams. Lietuvos Respublikos ambasada Gruzijoje visuomet pasirengusi ir ateityje remti Centrą bei dalyvauti jo veikloje. Sveikiname jus su šia puikia naujove – internetiniu laikraščiu. Tikimės ir toliau šiltai bei glaudžiai dirbti kartu.

LIETUVIŠKAS KALĖDINIS VAKARAS

prof. dr. Vidas Kavaliauskas

2012 m. spalio mėnesį Gruzijos technikos universitete Tbilisyje atidarytame Lietuvių kalbos ir kultūros centre (lietuvių kalbos studijas pasirinko apie 40 studentų iš 5 Tbilisio aukštųjų mokyklų) vykdomas lietuvių kalbos mokymas, paremtas šiuolaikinėmis svetimų kalbų dėstymo metodikomis. Didelis dėmesys kreipiamas ir kalbos mokymui, ir šalitoryrai (krašto pažinimui, nacionalinei kultūrai, papročiams, tradicijoms). Tokiu būdu ugdomos besimokančiųjų ir kalbinės, ir sociokultūrinės kompetencijos. Lietuvių kalbos ir kultūros centre 2014 m. sausio pradžioje buvo švenčiamos Kūčios pagal lietuviškus papročius. Kūčių stalas buvo nuklotas kaimišku šieniu, padengtas staltiese. Patys studentai parengė 12 lietuviškų valgių be mėsos ir pieno produktų: su silke, žuvimi, virtomis nenuluptomis bulvėmis, kisieliumi, vaisiais, lietuviškais kūčiukais ir kt. Vakarą prasidėjo malda – visi atsistoję sukalbėjo *Tėve mūsų* lietuvių ir gruzinų kalbomis. Draugystės, krikščioniškos vienybės ir meilės vardan buvo dalijamasi lietuviškais bažnytiniais kalėdaičiais (juos Centrai padovanojo Lazdijų rajono Švėntėžerio parapijos klebonas Egidijus Juravičius), duodama kiekvienam atsilaužti. Vienas kalėdaitis buvo paliktas tuščioje lėkštėje tiems, kurių tą vakarą kartu nebuvo... Po to visi vaišinosi Kūčių stalo valgiais – būtinai visais dvylika. Buvo kalbama apie lietuviškus Kūčių papročius, tradicijas, aiškinta, kodėl turi būti po staltiese šieno, kodėl 12 valgių stalas turi būti kuklus, kas yra kalėdaičiai, kaip lietuviai po Kūčių vakarienės eina į bažnyčią sutikti Kalėdų, kodėl mišios vadinamos *Bernelių mišiomis*. Vakarą metu skambėjo lietuviška kalėdinė muzika (giesmės *Sveikas Jėzau gimusis*, *Gul šiandieną jau ant šieno* ir kt.). Gruzijos studentai susipažino ir su Kalėdų burtais, žaidimais. Visi iš po staltiesės traukė šieno šiaudus, lygino, kurio šiaudas didesnis, storesnis, kam metai bus sėkmingesni; mergina ieškojo jaunikio (per save metė batą vaikinų pusėn), tą patį darė vaikinai, ieškantis savo širdies draugės. Kalbėta apie kitus Kūčių, Kalėdų burtus. Kiekvienas studentas buvo parengęs savo kalėdinę dovaną kolegai. Buvo traukiami burtai ir po to įteikiamos dovanos viens kitam. Studentai įteikdami dovanas turėjo lietuvių kalba pasveikinti vienas kitą. Centro vadovas kiekvienam studentui įteikė Lietuvos užsienio reikalų ministerijos dovanotus tušinukus ir pieštukus su Europos Sąjungai pirmininkavusios Lietuvos logotipu. Vakaronės metu studentai slaptu balsavimu iš savo tarpo išsirinko pačius mėgstamiausius kolegas. Prieš balsavimą kiekvienas studentas turėjo prisistatyti, jam buvo užduodami klausimai. Daugiausia balsų surinko Ketė Čuntišvili, Marija Burduli, Giorgis Kobachidzė ir Amiranas Torondžadzė. Jiems buvo įteikti lietuviški suvenyrai. Vakarą padėjo skirtingose trijose grupėse lietuvių kalbą besimokantiems studentams artimiau susipažinti, tapti viena savotiška lietuviška šeima. Malonu pažymėti, kad Gruzijos technikos universiteto vadovybė nuoširdžiai palaiko Lietuvių kalbos ir kultūros centro veiklą. Šįkart kalėdiniame renginyje dalyvavęs universiteto prorektorius Levanas Klimiašvilis pasidžiaugė, kad Centre ne tik galima mokytis kalbos, – čia sudaromos sąlygos iš arčiau susipažinti su draugiškos šalies papročiais ir tradicijomis.

LIETUVOS RANKINIO KOMANDA GRUZIJOJE

prof. dr. Vidas Kavaliauskas

2014 m. sausio 8 d. su lietuvių kalbą studijuojančiais studentais gruziniais lankėmės Tbilisio sporto rūmuose ir palaikėme Lietuvos vyrų rankinio rinktinę, kuri žaidė pasaulio rankinio čempionato atrankos atsakomąsias rungtynes su nacionaline Gruzijos komanda. Prieš rungtynes kartu giedojome ir Lietuvos, ir Gruzijos valstybinius himnus. Rungtynės buvo labai atkaklios, studentai gruzinai už gražius įvarčius plojo ir saviškiams, ir lietuviams. Tą vakarą stipresnė buvo Gruzijos rinktinė. Tačiau Lietuva užėmė pirmą vietą grupėje ir pateko į tolesnį atrankos etapą. Visi studentai gruzinai linki Lietuvos komandai sėkmės.

Prieš varžybas Lietuvos rankinio rinktinė lankėsi Lietuvių kalbos ir kultūros centre. Čia vyko susitikimas su studentais. Vilniuje buvo prisikaupę labai daug knygų, albumų, CD, DVD, kuriuos Centrui dovanavo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos edukologijos universiteto Istorijos

fakultetas, leidykla „Gimtasis žodis“. Visa tai (apie 90 kilogramų) rankininkai atvežė ir perdavė

Centru. Susitikimo metu studentai prisistatė lietuviškai. Centro vadovas Vidas Kavaliauskas papasakojo apie Lietuvos rankinį, svarbiausius pasiekimus, pasidžiaugė, kad Lietuva turi tris olimpinis rankinio čempionus. Lietuvos rankinio komandos vardu kalbėjęs vyriausiasis treneris, buvęs Lietuvos edukologijos universiteto studentas, Gintaras Savukynas pasidžiaugė Gruzijoje įkurtu Lietuvą reprezentuojančiu centru, gruziniais studentais, besimokančiais lietuvių kalbos, pabrėžė, kad sportas irgi yra dalis Lietuvos kultūros. Treneris Centrui padovanojo komandos marškinėlius ir rankinio kamuolį, ant kurių visi komandos nariai vėliau pasirašė. Susitikime dalyvavo ir kalbėjo garsus Gruzijos sporto komentatorius Tengizas Pačkorija. Kiek vėliau jis aprašė šį susitikimą Gruzijos sporto spaudoje (žr. bit.ly/1jj62Eu). Centro studentas Davitis Damenija ne viską lietuviškai suprantantiems pagelbėjo – vertė pokalbį sinchroniškai į gruzinų kalbą. Tokie susitikimai yra labai svarbūs, studentams yra puiki galimybė ne tik iš arčiau susipažinti su garsiais Lietuvos žmonėmis, bet ir lavintis lietuvių kalbos įgūdžius.

PASINĖRĖME Į NARDŲ ŽAIDIMO SŪKURĮ

Giorgis Kobachidzė, GTU 4 kurso studentas

Rytų šalyse, taip pat ir Gruzijoje, ypač populiarius stalo žaidimas yra nardai. Tai labai senas žaidimas. Šiam žaidimui jau daugiau kaip 5000 metų. Pati seniausia nardų lenta rasta Persijoje (dabartinio Irano teritorijoje). Beje, nardų lenta rasta ir Egipto faraono Tutanchamono kape. Legenda teigia, kad vienas Indijos išminčius, norėdamas patikrinti persų nuovokumą, atsiuntė jiems šachmatus kviesdamas paanalizuoti ir paaiškinti, kaip jais žaidžiama. Persai ne tik greitai perprato šachmatų taisykles, bet kaip atsaką nusiuntė indams nardus, kviesdamas paaiškinti, kaip jais žaidžiama. Indijos išminčiai 12 metų niekaip negalėjo perprasti šio žaidimo. Pats žodis *nardai* kilęs iš persų kalbos ir reiškia „trumpas mūšis“. Nardų žaidimo yra du variantai: ilgieji nardai (archajiškesnis variantas) ir trumpieji nardai (naujesnis, dinamiškesnis žaidimas), kurių taisyklės skirtingose šalyse šiek tiek varijuoja. Dabartinės trumpųjų nardų taisyklės galutinai nusistovėjo tik 18 a. viduryje. Nardais žaisti gali du žaidėjai, panašiai kaip šaškėmis ar šachmatais. Taigi tai dviejų asmenų stalo žaidimas, kurio tikslas paprastas: pirmajam perkelti visas savo figūras ir pašalinti jas nuo lentos. Figūros judinamos priklausomai nuo išridento kauliukų taškų skaičiaus. Laimi tas žaidėjas, kuris pirmas išveda visas savo figūras iš aikštės. Pastaruoju metu nardų populiarumas auga visame pasaulyje. 1960 m. įvyko pirmasis tarptautinis nardų turnyras, 1976 metais įkurta Tarptautinė nardų federacija, kuri reguliariai rengia tarptautinius turnyrus ir pasaulio čempionatus. Gruzijoje nardų žaidimas yra labai populiarius. Nardais žaidžiama kiekvieną dieną ir įvairiose erdvėse: ne vienas turistai, atvykęs į Gruziją, stebisi matydamas vyrus, žaidžiančius nardais aikštėse, skveruose, gatvėse prie namų, prie metro ar autobusų stotelių, turguose. Namuose žaidžia tėvas su sūnum, motina su dukra, brolis su seserimi, draugai tarpusavyje. Galima teigti, kad turbūt kiekvienas gruzinas moka žaisti nardais. Kai mes, studentai gruzinai, pramokome lietuvių kalbos, labai nustebome, kad daugelis skaičių pavadinimų panašūs į lietuvių kalbos skaičių pavadinimus (žaidžiant nardais kauliuko skaičius tariamas persiškai): dū–du, čary–keturi, pandži–penki, šaši–šeši. Vėliau mes sužinojome, kad persų ir lietuvių kalbos yra giminiškos, todėl turi tų pačių ar panašios šaknies žodžių, paveldėtų iš bendros prokalbės. Mums kilo mintis suorganizuoti laisvą dieną Lietuvių kalbos ir kultūros centro studentų nardų čempionatą. Į pirmąjį čempionatą susirinko 10 dalyvių (9 studentai ir mūsų dėstytojas profesorius Vidas). Turėjome 4 nardų lentas, prie kurių vienu metu galėjo žaisti 8 žaidėjai. Visi žaidėjai turėjo sužaisti tarpusavyje (kiekvienas su kiekvienu) po tris partijas. Taigi kiekvienas sužaidė iš viso 27 partijas. O iš viso Centre tą gražią sausio mėnesio dieną buvo sužaista 270 partijų. Visas čempionatas vyko labai draugiškai, azartiškai. Po kiekvieno atskiro žaidimo turo oficialiame lape buvo fiksuojami rezultatai. Visi sekėme, kokie tarpiniai rezultatai, kas pirmauja, kas atsilieka. Kadangi turnyras truko beveik 8 valandas, kad nenuvargtume, darydavome arbatos pertraukėles. Malonu pažymėti, kad iš 10 dalyvių buvo ir viena studentė mergina Rusudan Kilasonija. Galutinė turnyro lentelė tokia:

vieta	pavardė, vardas	taškai
1.	Damenija Davitis	17 (+5)
2.	Čuntišvilis Soso	17 (+4)
3.	Arabulis Avtandilas	17 (+1)
4.	Kobachidzė Giorgis	15
5.	Kavaliauskas Vidas	14
6.	Loladzė Giorgis	13
7.	Zirakadzė Šalva	13
8.	Kilasonija Rusudan	12
9.	Kadarija Zviadas	11
10.	Ačilašvilis Giorgis	6

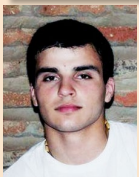

Trims žaidėjams surinkus vienodą taškų skaičių, teko žaisti kiekvienam po 3 papildomas partijas. Lietuvių kalbos ir kultūros centro organizuoto nardų turnyro čempionu tapo GTU 4 kurso studentas Davitis Damenija, antrą vietą užėmė

Centro administratorius Soso Čuntišvilis, trečią vietą – GTU pirmo kurso studentas, 3 grupės seniūnas Avtandilas Arabulis. Kiekvienam prizininkui buvo įteikta Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos dovana – 2013 m. išleista knyga „Lietuvos istorija“.

CENTRO STUDENTAS AMIRANAS

Avtandilas Arabulis, GTU 1 kurso studentas

Labai apsidžiaugiau sužinojęs, kad Lietuvių kalbos ir kultūros centras, kuriame aš mokausi lietuvių kalbos, pradeda leisti elektroninį laikraštį ir kad jame bus galima rašyti mums, studentams, apie studentišką gyvenimą, apie Lietuvos ir Gruzijos ryšius, apie Centro veiklą. Labai gerai, kad kiekviename laikraščio numeryje

bus pristatomas vis kitas lietuvių kalbą studijuojantis studentas. Kurį studentą reikėtų pirmiausia pristatyti, ir dar pirmame numeryje? Man nekilo abejonių dėl pasirinkimo. Amiraną Torondžadzę, 23 metų vaikną, mūsų naujojo laikraščio vyriausiąjį redaktorių. Būtent Amiranas sukūrė *Informacinio biuletenio* dizainą, jis ir maketuoja gautus straipsnius, siūlo studentams aktyviai dalyvauti leidžiant laikraštį,

rengiant straipsnius. Pasirinkau parašyti apie Amiraną ir todėl, kad jis labai malonus, mielas, atviras, nuoširdus, linksmas, be galo draugiškas žmogus, jam visi kolegos studentai jaučia simpatiją. Amiranas labai šiuolaikiškas žmogus, jo pagrindinis principas „Laisvė visur ir visada“, jis neturi kompleksų, yra tolerantiškas, nepakenčia melo ir apgaulės. Jam patinka klasikinė muzika, ypač Šopeno „Noktiurnas c-moll, Op. 20“. Ar jis romantikas? Ne visai – bet, leisdamas kartu laiką su savo drauge Gruzijoje (šiuo metu ji studijuoja Švedijoje), jis mėgsta sukurti netikėtų, romantiškų, nekasdieniškų, nepamirštamų situacijų. Paklaustas, kokius tris prašymus pateiktų sugautai auksinei žuvelei, Amiranas atsakė, kad jis nėra žvejys... Aš Amirano paklausiau, ar jis norėtų susitikti su savo antrininku. Atsakymas buvo įdomus: *taip, būtų įdomu pasižiūrėti į save iš šalies, susidraugauti su juo, bet ar jam būtų įdomu bendrauti su manim...* Šiuo metu Amiranas nedirba (prieš studijas jis dvejus metus pagal kontraktą su Gruzijos vidaus reikalų ministerija dirbo kompiuterinių žaidimų dizaineriu), jis daugiausia

laiko skiria studijoms (Amiranas yra Gruzijos technikos universiteto Energetikos fakulteto pirmakursis) ir studentų organizacijų veiklai. Jam labai patinka informacinės technologijos. Baigęs studijas, jis planuoja dirbti pagal specialybę, jį ypač domina atsinaujinančios ir alternatyvios energijos problemos (beje, jis žino, kad Lietuvoje daug dėmesio skiriama tokiai energijai vystyti). Universitete pamatęs skelbimą, kad renkama nauja grupė studijuoti lietuvių kalbą, nedvejodamas atėjo į Lietuvių kalbos ir kultūros centrą. Taip čia ir pasiliko. Jam labai patiko Centre sukurta gera, draugiška atmosfera, jam, kaip ir daugeliui gruzinų, patinka Lietuva, jis mato daug ką bendra tarp Lietuvos ir Gruzijos. Jis tiki, kad lietuvių kalbos ir kultūros studijos suteiks daugiau galimybių apsilankyti Lietuvoje, pamatyti jos miestus, architektūrą, gamtą, žmones. Amiraną labai domina ir Lietuvos universitetai, galimybės tęsti studijas Lietuvoje. Amiranas – labai įdomus ir pozityvus žmogus, jis turi daug tikslų ir tvirtai jų siekia. Jis stengiasi viską atlikti kokybiškai, nuolat tobulėti. Tai žmogus, kuris nesitenkina pasiektu rezultatu, bet atkakliai ir kryptingai žengia pirmyn ir drąsiai priima naujus iššūkius, žinodamas, kad tobulėjimui nėra ribų.

SAUSIO MĖNESIS

- Lietuvos nacionalinis muziejus Lietuvių kalbos ir kultūros centrai perdavė R. Urbakavičiaus nuotraukų parodą „Atgimimo kronika 1987–1991 m.“. Parodoje eksponuojamose fotografijose – Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo istorijos momentai. Planuojama, kad vasario – kovo mėn. Lietuvos ambasada Gruzijoje pasirūpins šios parodos eksponavimu Tbilisio muziejuose, gegužės mėnesį paroda iškeliaus į Kabulečio muziejų, o rudenį ji sugrįš į Lietuvių kalbos ir kultūros centrą ir bus nuolat eksponuojama universiteto koridoriuje, vedančiame į lituanistikos centrą.
- Sausio 13 d. Lietuvių kalbos ir kultūros centre buvo paminėta Lietuvos Laisvės gynėjų diena.
- Visi Lietuvių kalbos ir kultūros centro studentai išmoko giedoti Lietuvos himną ir dainuoti „Mūsų dienos kaip šventė“.
- Centras gavo dovaną iš Šakių ir Ukmergės savivaldybių – medžiagą, reprezentuojančią šiuos rajonus.